

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเริ่มมีปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ประชาธิปไตยได้พัฒนาก้าวหน้าไปได้ระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เป็นที่พอใจ เพราะในสภาพที่แท้จริง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังเข้าใจหลักการของ ประชาธิปไตยไม่ชัดเจน ขาดความสำนึกในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่พลเมืองที่ดี ขาดหลักการ พื้นฐานที่แสดงความเป็นประชาธิปไตยหรือคุณลักษณะประชาธิปไตย เช่น การมีส่วนร่วมในการแสดงออก การเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบที่เป็นอุปสรรคหรือ ปัญหาในการพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว จะเห็นว่าองค์ประกอบที่เป็นอุปสรรคสำคัญก็คือ คุณภาพของประชาชนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบการเมืองการปกครองและพฤติกรรมการแสดงออกในการมีส่วนร่วมในทางการเมือง (ชวงส์ ฉายะบุตร, 2546 : 8-9)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549 : 47) เสริมสร้างครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง มีสัมพันธภาพที่ดี เกิดความอบอุ่น รักษา สืบทอดวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีสู่คนรุ่นต่อไป โดยเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่พลเมือง ภายใต้กรอบกฎหมาย จารีต ประเพณี วัฒนธรรมของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ สร้างความตระหนักถึงคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งของตนเองและผู้อื่น ส่งเสริมความเสมอภาคของบทบาทชายและหญิง โดยเฉพาะ บทบาทในการบริหารและการปกครองทุกระดับ ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทุกระดับ โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องมือ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็น ไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มี จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ

ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลป วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 3)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายสถานศึกษา 3 ดี (3D) เป็น การจัดการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เกิดความตระหนักในบทบาท หน้าที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนโยบาย 3 ดี (3D) คือ 1) ด้านประชาธิปไตย (Democracy) มีความ ตระหนักเห็นความสำคัญ ศรัทธา และเชื่อมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งรังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย (Decency) มีคุณธรรม จริยธรรม ความดีงาม รู้ผิด ชอบชั่วดี มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและยึดถือปฏิบัติอยู่ในวิถีชีวิต 3) ด้านภูมิคุ้มกัน ภัยจากยาเสพติด (Drug-Free) รู้จักหลีกเลี่ยงห่างไกลยาเสพติด เป้าประสงค์ของนโยบาย 3 ดี (3D) 1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตาม นโยบาย 3 ดี 2) สถานศึกษาได้รับการรับรองคุณภาพและมาตรฐานระดับ 3 ดี ด้าน ประชาธิปไตย ด้านคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย และด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 1-2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ของ หลักสูตรเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้าน ร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะ พื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ เต็มตามศักยภาพ จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เป็น คนดี มีปัญญา จึงกำหนดจุดมุ่งหมายในข้อที่ 4 มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง

เป็นประมุข มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและหูปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 4-8) หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ปฏิบัติตนและมีส่วนสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 146-149)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้ดำเนินตามกลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่แก่นักเรียนทุกคน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย โดยเฉพาะการจัดค่ายการแสดง ลูกเสือ คณตรี กีฬา เพื่อเป็นแนวทางในการปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย วิถีประชาธิปไตยและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทุกแห่ง โดยให้ความสำคัญกับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างครบวงจร และประเมินมาตรฐานของระบบเป็นรายโรงเรียนเพื่อพัฒนาต่อยอด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3. 2552 : 6-8)

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตยในด้านการวบรวม ด้านสามัคคีธรรมและด้านปัญญาธรรม มีเจตนาเพื่อเป็นการส่งเสริมเคารพในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เคารพในสิทธิของผู้อื่น เคารพในกฎระเบียบของสังคม มีจิตอาสา ความ

เสียดสี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีความสามัคคีในหมู่คณะใช้เหตุผลในการตัดสินใจ จึงเป็นการวางรากฐานทางด้านวิถีประชาธิปไตยอีกทางหนึ่ง จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนักเรียนขาดระเบียบวินัย แสดงกิริยาก้าวร้าว ไม่มีสัมมาคารวะ พูดจาไม่สุภาพ ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีพฤติกรรมชอบใช้ความรุนแรงทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันโดยไม่ทราบสาเหตุ กระทำความผิดโดยไร้จิตสำนึก หรือการแสดงออกที่ขัดต่อศีลธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ผู้วิจัยรับผิดชอบโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก จะชี้ให้เห็นว่านักเรียนแต่ละคนมีคุณลักษณะประชาธิปไตยอยู่ในระดับใด ควรได้รับการส่งเสริมปรับปรุงเพื่อจะได้ปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตยอย่างเหมาะสมอันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติต่อไป

การปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตยจะกระทำในทุกเวลา ทุกโอกาส โดยเฉพาะในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในขณะเดียวกันเครื่องมือที่จะใช้ชี้วัดว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะประชาธิปไตยตามที่กำหนดหรือไม่ก็มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยสร้างเครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลคุณลักษณะประชาธิปไตยนักเรียน จากการศึกษา พบว่าเครื่องมือที่ใช้วัดคุณลักษณะประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนที่ใช้ในปัจจุบันนี้ จะวัดคุณลักษณะได้ไม่ครบและไม่ครอบคลุม ส่วนมากจะเป็นแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยด้านความรู้ ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสำคัญในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนในวัยนี้จะเริ่มเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย เข้าสู่วัยรุ่นผู้ใหญ่เริ่มมีบทบาทสำคัญในสังคมและการเรียนรู้ มีการพบปะแลกเปลี่ยนกับบุคคลในช่วงวัยต่าง ๆ มากขึ้น ถ้านักเรียนมีคุณลักษณะประชาธิปไตย จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในขณะเดียวกัน ถ้านักเรียนไม่มีคุณลักษณะประชาธิปไตย จะอยู่ในสังคมอย่างไม่มีความสุข อันจะก่อให้เกิดปัญหาในตัวนักเรียนและสังคมได้ อีกทั้งในปัจจุบันวงการศึกษายังขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพในการที่จะใช้วัดคุณลักษณะประชาธิปไตย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้ผู้สอนไม่สามารถศึกษาข้อมูลที่เป็นปัญหาของนักเรียนในด้านนี้ได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการสร้าง

แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ครอบ
 ครอบ 3 ด้าน คือ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม ด้านปัญญาธรรมซึ่งคุณลักษณะ
 ดังกล่าวจะครอบคลุมสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรข้อที่ 4 คือ มีความรักชาติ มีจิตสำนึก
 ในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบ
 ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบวัดในรูปแบบสถานการณ์
 สมมติขึ้น เพื่อให้ครูป้อนไปวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยนักเรียน ซึ่งจะทำให้ทราบคุณลักษณะ
 ประชาธิปไตยของนักเรียนอย่างแท้จริง จะทำให้ครูทำการปรับปรุงแก้ไข พัฒนา ส่งเสริมและ
 ตัดสินคุณลักษณะประชาธิปไตยของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม
 และด้านปัญญาธรรม ได้ถูกต้อง เหมาะสมอันจะส่งผลดีในการพัฒนาคน การศึกษา สังคม
 การเมืองและการพัฒนาประเทศในอันดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนปลาย
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ
  - 1.1 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
 วัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ประกอบด้วย
 คุณลักษณะประชาธิปไตย 3 ด้าน คือ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม
  - 1.2 เป็นการสร้างเครื่องมือวัดทางด้านจิตพิสัย เพื่อวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยมี
 ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเชิงสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน
 ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม

1.3 แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยนี้ ตามระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) คือ ระดับก่อนจริยธรรม ระดับปฏิบัติตามแผนกฎเกณฑ์จริยธรรม และระดับเหนือเกณฑ์หรือยึดหลักจริยธรรมประจำใจตนเอง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3,489 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie และ Morgan จำนวน 347 คน เพื่อใช้ศึกษาคุณลักษณะประชาธิปไตย

3. ขอบเขตด้านตัวแปร คือ คุณภาพแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ประกอบด้วย

3.1 คุณภาพรายข้อ ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3.2 คุณภาพทั้งฉบับ ได้แก่ ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่อยู่ร่วมกันโดยยึดกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่ร่วมกันกำหนดขึ้น โดยผ่านขั้นตอนการแสดงความคิดเห็น การลงมติของบุคคล และสังคม ได้อย่างมีความสุข

แบบวัด หมายถึง แบบทดสอบเพื่อนำไปวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญหาธรรม มีลักษณะเชิงสถานการณ์สมมติ กิจกรรมการเรียนการสอน และเรื่องทั่วไป

คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะประจำตัวของบุคคลที่อยู่ภายในที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นหรือสังเกตได้

การวบรวม หมายถึง การกระทำที่แสดงถึงการนำไปสู่การเคารพอ่อนน้อมทั้งกาย วาจา ใจ การให้ความเคารพในสิทธิ หน้าที่ ของตนเองและผู้อื่น

สามัคคีธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคีในหมู่คณะ มีจิตอาสา ร่วมมือกันทำงาน มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ปัญญาธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกโดยเน้นการใช้ปัญญา ใช้เหตุผล ในการ ตัดสินปัญหาไม่ใช่กำลัง ใช้เสียงข้างมากในการตัดสินปัญหาและให้เกียรติกับเสียงข้างน้อย

คำอำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง คุณลักษณะของข้อคำถามที่สามารถแยก บุคคลที่มีคุณลักษณะที่วัดแตกต่างกันได้ โดยหาได้จากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับ คะแนนรวม (Item Total Correlation)

ความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) หมายถึง คุณสมบัติของเครื่องมือทั้งฉบับที่ บ่งบอกว่าเครื่องมือดังกล่าวมีความคงเส้นคงวา (Consistency) ในการวัดมากน้อยเพียงใด ซึ่ง เครื่องมือที่ดีต้องวัด ได้อย่างคงเส้นคงวา หากวัดกับกลุ่มตัวอย่างเดิมในหลาย ๆ ครั้ง ผลการวัด จะต้อง ไม่แตกต่าง ไปจากเดิม หรือแตกต่างน้อย

ความเที่ยงตรงของแบบวัด (Validity) หมายถึง ความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือใน การวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด หรือความสอดคล้องเหมาะสมของผลการวัดกับเนื้อเรื่องหรือเกณฑ์ หรือทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะที่มุ่งวัด ความเที่ยงตรงจึงถือว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของ เครื่องมือวัดทุกประเภท เพราะเป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพด้านความถูกต้องของผลที่ ได้จากการวัด ความเที่ยงตรงของเครื่องมือจำแนกได้ ดังนี้

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณสมบัติของเครื่องมือที่ สามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหาที่วัด หรือเป็นดัชนีที่บ่งบอกว่าเนื้อหาของเครื่องมือหรือเนื้อหา ของข้อคำถามวัด ได้ตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการ

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง ความสามารถของ เครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามขอบเขต หรือครบตามคุณลักษณะย่อย ๆ ของสิ่งที่ต้องการวัด ที่ระบุไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะนั้น ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบแนวทางหรือวิธีการสร้างแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3

2. ได้แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ประเมินมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
3. เป็นข้อมูลหรือข้อเสนอแนะแก่โรงเรียน องค์กรปกครอง ตลอดจนผู้สนใจนำไปสร้างแบบวัดเพื่อพัฒนาคุณลักษณะในด้านอื่น ๆ ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย ด้านการวชิธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย